

การศึกษาความพึงพอใจของผู้บริหารโรงเรียนและครูพี่เลี้ยงที่มีต่อนักศึกษา

ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ชั้นปีที่ 4 สาขาวิชาสังคมศึกษา

คณะครุศาสตร์และการพัฒนามนุษย์มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

A STUDY OF SATISFACTION OF SCHOOL ADMINISTRATORS AND
MENTOR TEACHERS TOWARD PROFESSIONAL EXPERIENCE TRAINING OF
4TH YEAR SOCIAL STUDIES STUDENTS, FACULTY OF EDUCATION AND
HUMAN DEVELOPMENT, CHAIYAPHUM RAJABHAT UNIVERSITY

ศักดา ชำนาญกุล

Sakda Chamnankul

ฉัตรสุตา ผาสุขมูล

Chatsuda Phasuckmool

สิขรินทร์ ก้อนในเมือง

Sikharin Konnaimuang

คณะครุศาสตร์และการพัฒนามนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

Faculty of Education and Human Development, Chaiyaphum Rajabhat University

E-mail: sakda.ch@cpru.ac.th, chatsuda.cpru@gmail.com, Sikharin.k@gmail.com

วันที่รับบทความ (Received) : 4 กรกฎาคม 2568

วันที่แก้ไขบทความ (Revised) : 17 กรกฎาคม 2568

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted) : 19 สิงหาคม 2568

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความพึงพอใจของผู้บริหารโรงเรียนและครูพี่เลี้ยงที่มีต่อนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ชั้นปีที่ 4 สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์และการพัฒนามนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ และ 2) รวบรวมข้อเสนอแนะ และความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูพี่เลี้ยงฯ ประชากรและกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน และครูพี่เลี้ยงในโรงเรียนที่เป็นสถานที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 สาขาวิชาสังคมศึกษา ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2567 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถามความพึงพอใจ มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล 5 ด้าน

ประกอบด้วย ด้านความรู้ ด้านกระบวนการจัดการ การเรียนการสอน ด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่น ด้านพฤติกรรม และด้านบุคลิกภาพ สถิติที่ใช้ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า

1. ความพึงพอใจของผู้บริหารโรงเรียนและครูพี่เลี้ยงที่มีต่อนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ชั้นปีที่ 4 สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์และการพัฒนามนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีความพึงพอใจสูงสุดคือ ด้านบุคลิกภาพ ($\bar{X} = 4.52$) รองลงมาคือ ด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่น ($\bar{X} = 4.49$) ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.22$) ด้านความรู้ ($\bar{X} = 4.18$) และด้านพฤติกรรม ($\bar{X} = 3.72$) ตามลำดับ จากผลการวิจัยการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์และการพัฒนามนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ได้รับการประเมินในเชิงบวกสะท้อนถึงความพร้อมในการเข้าสู่วิชาชีพครูทั้งในทุกด้าน

2. ข้อเสนอแนะที่สามารถนำไปปรับปรุงการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น ได้แก่ ควรส่งเสริมนักศึกษาให้มีคุณวุฒิหรือทักษะทางด้านลูกเสือ ส่งเสริมการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูทุกภาคการศึกษา ควรพัฒนาและส่งเสริมทักษะทางสังคมของนักศึกษา และฝึกให้นักศึกษามีภาวะผู้นำเพื่อพัฒนานักศึกษาให้มีความพร้อมยิ่งขึ้นในการประกอบวิชาชีพครู

คำสำคัญ: ความพึงพอใจ, นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู, สาขาวิชาสังคมศึกษา

ADSTRACT

This research Article aims to 1) Study the satisfaction of school administrators and mentor teachers toward 4th year pre-service teachers, social studies major, Faculty of Education and Human Development, Chaiphaphum Rajabhat University and 2) collect suggestions and opinions from school administrators and mentor teachers. The samples of this research consist of school administrators and mentor teachers at the professional training schools for 4th year pre-service teachers, social studies major during the 1/2024 semester. The research instrument used in this study was a five-point Likert scale. The satisfaction questionnaires were designed to collect data across five dimensions: 1) knowledge 2) teaching and learning management process 3) teamwork 4) behavior and 5) personality. The statistical analysis employed in this study were percentage, mean, standard deviation.

This research provided the following results:

1 .The overall satisfaction of school administrators and mentor teachers toward professional experience training of the 4th year pre-service teachers, social

studies major, Faculty of Education and Human Development, Chaiyaphum Rajabhat University, was rated at the high level ($\bar{X} = 4.23$). When examined by specific aspects, the aspect with the highest mean score was personality ($\bar{X} = 4.52$), followed by teamwork ($\bar{X} = 4.49$), teaching and learning management process ($\bar{X} = 4.22$), knowledge ($\bar{X} = 4.18$) and behavior ($\bar{X} = 3.72$), respectively. The findings concluded that the professional experience training of the 4th year pre-service teachers, social studies major, Faculty of Education and Human Development, Chaiyaphum Rajabhat University, received positive evaluations in all aspects. This study reflects overall readiness to enter the teaching profession in all aspects.

2. The following recommendations which may be applied to improve the quality of the professional teaching experience include students should be promoted to the acquisition of scout qualifications or skills as well as encourage teacher professional experience training every semester. In addition, students should be promoted social and leadership skills to prepare them for the teaching profession.

Keywords: satisfaction, professional experience training, Social Studies Program

บทนำ

ในยุคที่โลกเปลี่ยนแปลงรวดเร็วทั้งด้านเทคโนโลยี เศรษฐกิจ สังคม และการเมือง สถาบันอุดมศึกษาจึงได้รับการให้ความสำคัญในการผลิตและบ่มเพาะบัณฑิตให้มีความรู้ความสามารถ เพื่อเตรียมความพร้อมออกสู่ตลาดแรงงานและสนับสนุนการพัฒนาที่ยั่งยืนได้อย่างมีประสิทธิภาพในฐานะทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ โดยนอกจากจะถ่ายทอดความรู้ทางวิชาการแล้วยังเน้นการพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 การเสริมสร้างคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานบัณฑิต ตามกฎกระทรวงมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565 และประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษาเรื่อง รายละเอียดผลลัพธ์การเรียนรู้ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565 ที่กำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้สำเร็จการศึกษาทุกระดับมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา และดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อผลิตบัณฑิตให้มีคุณลักษณะครอบคลุม 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความรู้ 2) ด้านทักษะ 3) ด้านจริยธรรม และ 4) ด้านลักษณะบุคคล (ราชกิจจานุเบกษา, 2565) นอกจากนี้ แผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี (พ.ศ. 2560-2574) ยังมีเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยเน้นการพัฒนาสมรรถนะของบัณฑิตให้มีความสมดุลของ Soft Skill และ Hard Skill (อรสา ภาววิมล, 2559) การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จึงมุ่งเน้นการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมผู้เรียนให้เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติ เน้นให้ผู้เรียนได้ประยุกต์ใช้ความรู้ความสามารถของตนในการปฏิบัติงานจริงในสถานศึกษาหรือสถานประกอบการเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองในมิติที่ลึกและกว้างกว่า

การเรียนรู้ในห้องเรียน เรียนรู้วิธีการปรับตัวเพื่อให้เข้ากับองค์กรและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ สร้างความเชื่อมั่นและเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ รวมทั้งเป็นการเตรียมความพร้อมให้ผู้เรียนเป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพและมีทักษะในการปรับตัวเพื่อใช้ชีวิตในโลกแห่งการทำงานในอนาคตได้ จึงถือได้ว่าการฝึกประสบการณ์นับเป็นอีกกระบวนการหนึ่งที่เพิ่มทักษะและประสบการณ์อันเป็นประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพ ของนักศึกษาได้ในอนาคต

ในบริบทการผลิตครูนั้นวิชาชีพครูมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและสังคม ครูจึงไม่เพียงถ่ายทอดความรู้แต่ยังปลูกฝังค่านิยม คุณธรรม และทักษะชีวิตให้แก่นักเรียน คณะครุศาสตร์และการพัฒนามนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ได้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนเพื่อผลิตและพัฒนาครูภายใต้พันธกิจด้านการพัฒนาบัณฑิตครูมืออาชีพที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน พัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งทางวิชาชีพครู พัฒนานักศึกษาให้มีความรู้ เป็นเลิศทางวิชาชีพและวิชาการ โดยการดำเนินการตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูตามประกาศคุรุสภา เรื่อง การรับรองปริญญาและประกาศนียบัตรทางการศึกษาตามมาตรฐานวิชาชีพเพื่อการประกอบวิชาชีพ ประกอบด้วย 1) มาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ 2) มาตรฐานการปฏิบัติงาน ได้แก่ การปฏิบัติงานในหน้าที่ครู การจัดการเรียนรู้ ความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน และ 3) มาตรฐานการปฏิบัติตน หรือจรรยาบรรณของวิชาชีพ (ราชกิจจานุเบกษา, 2567)

หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา (4 ปี) หลักสูตรใหม่ พ.ศ. 2562 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ได้รับการพิจารณารับทราบหลักสูตรจากสำนักงานคณะกรรมการ การอุดมศึกษา และรับรองปริญญาทางการศึกษาจากสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา มีเป้าหมายผลิตครู ผู้มีความรู้เชิงลึกและสามารถจัดการเรียนการสอนตอบสนองความต้องการสถานศึกษาและชุมชนท้องถิ่น หลักสูตรกำหนดให้ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในชั้นปีที่ 4 ภาคการศึกษาที่ 1 เพื่อให้นักศึกษาได้ฝึกสอนจริง ฝึกทักษะจัดการเรียนรู้ ชั้นเรียน และสร้างความสัมพันธ์กับนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน โดยเริ่มดำเนินการตั้งแต่ปีการศึกษา 2565 มีนักศึกษาฝึกประสบการณ์แล้ว 2 รุ่น และรุ่นที่ 3 จะเริ่มในปีการศึกษา 2567 อย่างไรก็ตามเนื่องจากหลักสูตรยังใหม่และมีประสบการณ์ จัดฝึกประสบการณ์น้อยจึงพบปัญหานักศึกษาไม่เข้าใจกระบวนการฝึกฝนอย่างถ่องแท้ ขาดทักษะบริหารจัดการชั้นเรียน และขาดความมั่นใจในการสอนจริง

การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูจึงเป็นกระบวนการสำคัญที่ให้นักศึกษาเรียนรู้จากสถานการณ์จริงในโรงเรียน ช่วยพัฒนาทักษะสอน การจัดการชั้นเรียน การวางแผนสอน การสื่อสาร และจรรยาบรรณ ผ่านคำแนะนำของครูพี่เลี้ยงและอาจารย์นิเทศเพื่อปรับปรุงและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง การประเมินความพึงพอใจของผู้บริหารและครูพี่เลี้ยงจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการสะท้อนคุณภาพนักศึกษา และหลักสูตร รวมถึงชี้แนะแนวทางปรับปรุงเพื่อประสิทธิผลที่ดียิ่งขึ้น จากปัญหาดังกล่าวผู้วิจัย จึงมุ่งศึกษาความพึงพอใจของผู้บริหารโรงเรียนและครูพี่เลี้ยงที่มีต่อนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ชั้นปีที่ 4 สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์และการพัฒนามนุษย์

มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ เพื่อใช้ผลการวิจัยปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนและฝึกประสบการณ์วิชาชีพให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้บริหารโรงเรียนและครูพี่เลี้ยงที่มีต่อนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ชั้นปีที่ 4 สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์และการพัฒนามนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

2. เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะและความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูพี่เลี้ยงที่มีต่อนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ชั้นปีที่ 4 สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์และการพัฒนามนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาความพึงพอใจของผู้บริหารโรงเรียนและครูพี่เลี้ยงที่มีต่อนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ชั้นปีที่ 4 สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์และการพัฒนามนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรและกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน และครูพี่เลี้ยงในโรงเรียนที่เป็นสถานที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์และการพัฒนามนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2567 ประกอบด้วย ผู้บริหาร 35 คน ครูพี่เลี้ยง 40 คน รวม 75 คน โดยผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรทั้งหมด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นพื้นฐานในการสร้างแบบสอบถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2) กำหนดขอบเขตและโครงสร้างของแบบสอบถาม โดยพิจารณาให้ครอบคลุมประเด็น ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยอย่างรอบด้าน

3) สร้างแบบสอบถามปลายปิดและปลายเปิด โดยยึดหลักเกณฑ์ในการสร้างเครื่องมือ ที่มีคุณภาพ และอ้างอิงรูปแบบจากแบบสอบถามหรือแบบทดสอบที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันเพื่อให้ได้เนื้อหาที่ครอบคลุม ถูกต้อง และเหมาะสมกับบริบทของการวิจัย

4) นำแบบสอบถามฉบับร่างเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อประเมินความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา

5) ทำการทดลองใช้แบบสอบถาม (Try-out) กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) และความสอดคล้องภายในของแบบสอบถาม (Internal Consistency) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัค (Cronbach's Alpha) ผลการวิเคราะห์พบว่า แบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.73 ซึ่งอยู่ในระดับที่น่าเชื่อถือ และสามารถนำไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจริงได้อย่างเหมาะสม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลความพึงพอใจของผู้บริหารโรงเรียนและครูพี่เลี้ยงที่มีต่อนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ชั้นปีที่ 4 สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์และการพัฒนามนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ จำนวน 75 คน โดยมีผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 89.33

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมนำมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป โดยดำเนินการดังนี้

1) การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และตำแหน่ง โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

2) การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้บริหารโรงเรียนและครูพี่เลี้ยงที่มีต่อนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูฯ 5 ด้าน ประกอบด้วย ด้านความรู้ ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน ด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่น ด้านพฤติกรรม และด้านบุคลิกภาพ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ผลการวิเคราะห์นำเสนอในรูปแบบตารางและบรรยาย สรุปผลตามเกณฑ์แปลความหมายค่าเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด, 2556) ดังนี้

ช่วงคะแนนค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
4.51-5.00	มากที่สุด
3.51-4.50	มาก
2.51-3.50	ปานกลาง
1.51-2.50	น้อย
1.00-1.50	น้อยที่สุด

3) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากคำตอบปลายเปิดด้วยวิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การศึกษาความพึงพอใจของผู้บริหารโรงเรียนและครูพี่เลี้ยงที่มีต่อนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูฯ ชั้นปีที่ 4 สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์และการพัฒนามนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ อายุ การศึกษา และตำแหน่ง ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (จำนวน 67 คน จากทั้งหมด 75 คน)

ข้อมูลทั่วไป	รายการ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ	ชาย	28	41.79
	หญิง	39	58.21
อายุ	20-30 ปี	13	19.40
	31-40 ปี	17	25.37
	41-50 ปี	21	31.34
	มากกว่า 50 ปี	16	23.88
การศึกษา	ปริญญาตรี	22	32.84
	ปริญญาโท	38	56.72
	ปริญญาเอก	7	10.45
ตำแหน่ง	ผู้บริหารโรงเรียน	29	43.28
	ครูพี่เลี้ยง	38	56.72
รวม		67	100.00

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 67 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 58.21 รองลงมาคือเพศชายจำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 41.79 ในด้านอายุ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อายุ 41-50 ปี จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 31.34 รองลงมาคือ อายุ 31-40 ปี จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 25.37 อายุมากกว่า 50 ปี จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 23.88 และอายุ 20-30 ปี จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 19.40

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจของผู้บริหารโรงเรียนและครูพี่เลี้ยงที่มีต่อนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูฯ ชั้นปีที่ 4 สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์และการพัฒนามนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ดังตารางที่ 2-7

ตารางที่ 2 ความพึงพอใจของผู้บริหารโรงเรียนและครูพี่เลี้ยงที่มีต่อนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูฯ 5 ด้าน

ความพึงพอใจ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. ด้านความรู้	4.18	0.39	มาก
2. ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน	4.22	0.45	มาก
3. ด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่น	4.49	0.52	มาก
4. ด้านพฤติกรรม	3.72	0.54	มาก
5. ด้านบุคลิกภาพ	4.52	0.75	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม	4.23	0.53	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ความพึงพอใจของผู้บริหารโรงเรียนและครูพี่เลี้ยงที่มีต่อนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูฯ โดยรวม 5 ด้าน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีระดับความพึงพอใจสูงสุดคือ ด้านบุคลิกภาพ ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.75) รองลงมาคือ ด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่น ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.52) ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.45) ด้านความรู้ ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.39) และด้านพฤติกรรม ($\bar{X} = 3.72$, S.D. = 0.54) ตามลำดับ

ตารางที่ 3 ความพึงพอใจของผู้บริหารโรงเรียนและครูพี่เลี้ยงที่มีต่อนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูฯ ด้านความรู้

ความพึงพอใจ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. มีความรู้และเข้าใจหลักการ แนวคิด ทฤษฎีด้านสังคมศึกษา	4.16	0.37	มาก
2. มีความรู้และเข้าใจหลักการ แนวคิด ทฤษฎีด้านวิชาชีพครู	4.16	0.37	มาก
3. นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.22	0.41	มาก
4. วิเคราะห์ความสอดคล้องของสาระการเรียนรู้กับมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรสถานศึกษาในรายวิชาสังคมศึกษา	4.21	0.41	มาก
5. สามารถพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยกระบวนการวิ	4.15	0.36	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.18	0.39	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า ความพึงพอใจของผู้บริหารโรงเรียนและครูพี่เลี้ยงที่มีต่อนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูฯ ด้านความรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.40)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีระดับความพึงพอใจสูงสุดคือ นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.41) รองลงมาคือ วิเคราะห์ความสอดคล้องของ

สาระการเรียนรู้กับมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรสถานศึกษาในรายวิชาสังคมศึกษา ($\bar{X}$ = 4.21, S.D. = 0.41) มีความรู้และเข้าใจหลักการ แนวคิด ทฤษฎีด้านสังคมศึกษา และมีความรู้และเข้าใจหลักการ แนวคิด ทฤษฎีด้านวิชาชีพครู มีระดับความพึงพอใจเท่ากัน ($\bar{X}$ = 4.16, S.D. = 0.37) และสามารถพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยกระบวนการวิจัย ($\bar{X}$ = 4.15, S.D. = 0.36) ตามลำดับ

ตารางที่ 4 ความพึงพอใจของผู้บริหารโรงเรียนและครูพี่เลี้ยงที่มีต่อนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูฯ

ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน

ความพึงพอใจ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. ออกแบบและจัดการเรียนการสอนอย่างสร้างสรรค์ และเหมาะสมกับผู้เรียน	4.21	0.41	มาก
2. จัดการเรียนการสอนตรงตามวัตถุประสงค์และแผนการสอน	4.37	0.52	มาก
3. ใช้สื่อและวิธีการสอนที่หลากหลาย เหมาะสมกับเนื้อหาและผู้เรียน	4.21	0.41	มาก
4. จัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.33	0.50	มาก
5. สามารถควบคุมชั้นเรียน และสร้างบรรยากาศชั้นเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้	4.15	0.40	มาก
6. วัดและประเมินผลผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพจริง	4.27	0.45	มาก
7. สามารถทำการวิจัยและ/หรือนำผลการวิจัยไปสร้างนวัตกรรมเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน	4.00	0.43	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.22	0.45	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า ความพึงพอใจของผู้บริหารโรงเรียนและครูพี่เลี้ยงที่มีต่อนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูฯ ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.22, S.D. = 0.45)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีระดับความพึงพอใจสูงสุดคือ จัดการเรียนการสอนตรงตามวัตถุประสงค์ และแผนการสอน ($\bar{X}$ = 4.37, S.D. = 0.52) รองลงมาคือ จัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{X}$ = 4.33, S.D. = 0.50) วัดและประเมินผลผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพจริง ($\bar{X}$ = 4.27,

S.D. = 0.45) ออกแบบและจัดการเรียนการสอนอย่างสร้างสรรค์ และเหมาะสมกับผู้เรียน และใช้สื่อและวิธีการสอนที่หลากหลาย เหมาะสมกับเนื้อหาและผู้เรียน มีระดับความพึงพอใจเท่ากัน ($\bar{X}$ = 4.21, S.D. = 0.41) สามารถควบคุมชั้นเรียน และสร้างบรรยากาศชั้นเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ($\bar{X}$ = 4.15, S.D. = 0.40) และสามารถทำการวิจัยและ/หรือนำผลการวิจัยไปสร้างนวัตกรรมเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อของผู้เรียน ($\bar{X}$ = 4.00, S.D. = 0.43) ตามลำดับ

ตารางที่ 5 ความพึงพอใจของผู้บริหารโรงเรียนและครูพี่เลี้ยงที่มีต่อนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูฯ

ด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่น

ความพึงพอใจ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย	4.55	0.50	มากที่สุด
2. เคารพสิทธิ หน้าที่ และให้เกียรติเพื่อนร่วมงาน	4.54	0.50	มากที่สุด
3. เป็นผู้นำและ/หรือผู้ตามได้อย่างเหมาะสม	4.43	0.50	มาก
4. มีความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย	4.48	0.50	มาก
5. วางตัว และแสดงความคิดเห็นอย่างเหมาะสมในฐานะนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ	4.52	0.50	มากที่สุด
6. ปรับตัวและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี	4.46	0.50	มาก
7. มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และปรับตัวเข้ากับเพื่อนร่วมงานได้	4.42	0.61	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.49	0.52	มาก

จากตารางที่ 5 พบว่า ความพึงพอใจของผู้บริหารโรงเรียนและครูพี่เลี้ยงที่มีต่อนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูฯ ด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่น โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.49, S.D. = 0.52)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีระดับความพึงพอใจสูงสุดคือ มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ($\bar{X}$ = 4.55, S.D. = 0.50) รองลงมาคือ เคารพสิทธิ หน้าที่ และให้เกียรติเพื่อนร่วมงาน ($\bar{X}$ = 4.54, S.D. = 0.50) วางตัว และแสดงความคิดเห็นอย่างเหมาะสมในฐานะนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ($\bar{X}$ = 4.52, S.D. = 0.50) มีความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ($\bar{X}$ = 4.48, S.D. = 0.50) ปรับตัวและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี ($\bar{X}$ = 4.46, S.D. = 0.50) เป็นผู้นำและ/หรือผู้ตาม ได้อย่างเหมาะสม ($\bar{X}$ = 4.43, S.D. = 0.50) และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และปรับตัวเข้ากับเพื่อนร่วมงานได้ ($\bar{X}$ = 4.42, S.D. = 0.61) ตามลำดับ

ตารางที่ 6 ความพึงพอใจของผู้บริหารโรงเรียนและครูพี่เลี้ยงที่มีต่อนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูฯ

ด้านพฤติกรรม

ความพึงพอใจ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. ปฏิบัติหน้าที่ตรงต่อเวลา สม่ำเสมอ และเต็มเวลา	3.75	0.44	มาก
2. ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบของสถานศึกษาอย่างเคร่งครัด	3.67	0.68	มาก
3. มีความรักและศรัทธาในวิชาชีพครู	3.70	0.58	มาก
4. มีจิตวิญญาณและอุดมการณ์ความเป็นครู	3.76	0.42	มาก
5. ปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพครู	3.73	0.57	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	3.72	0.54	มาก

จากตารางที่ 6 พบว่า ความพึงพอใจของผู้บริหารโรงเรียนและครูพี่เลี้ยงที่มีต่อนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูฯ ด้านพฤติกรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.72$, S.D. = 0.54)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีระดับความพึงพอใจสูงสุดคือ มีจิตวิญญาณ และอุดมการณ์ความเป็นครู ($\bar{X} = 3.76$, S.D. = 0.42) รองลงมาคือ ปฏิบัติหน้าที่ตรงต่อเวลา สม่ำเสมอ และเต็มเวลา ($\bar{X} = 3.75$, S.D. = 0.44) ปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพครู ($\bar{X} = 3.73$, S.D. = 0.57) มีความรักและศรัทธาในวิชาชีพครู ($\bar{X} = 3.70$, S.D. = 0.58) และปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบของสถานศึกษา อย่างเคร่งครัด ($\bar{X} = 3.67$, S.D. = 0.68) ตามลำดับ

ตารางที่ 7 ความพึงพอใจของผู้บริหารโรงเรียนและครูพี่เลี้ยงที่มีต่อนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูฯ

ด้านบุคลิกภาพ

ความพึงพอใจ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. แต่งกายสุภาพเรียบร้อย และเหมาะสมกับความเป็น	4.54	0.84	มากที่สุด
2. ประพฤติ และปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน	4.58	0.72	มากที่สุด
3. ใช้กิริยาจาสุภาพ และเหมาะสมกับกาลเทศะ	4.55	0.76	มากที่สุด
4. มีจิตอาสา อดทน และเสียสละในการทำงาน	4.88	0.80	มากที่สุด
5. มีความกระตือรือร้น และใฝ่เรียนรู้	4.46	0.82	มาก
6. รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	4.57	0.74	มากที่สุด
7. มีไหวพริบและแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี	4.49	0.82	มาก
8. ควบคุมอารมณ์และแสดงออกอย่างมีวุฒิภาวะ	4.45	0.50	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.52	0.75	มากที่สุด

จากตารางที่ 7 พบว่า ความพึงพอใจของผู้บริหารโรงเรียนและครูพี่เลี้ยงที่มีต่อนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูฯ ด้านบุคลิกภาพ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.75)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีระดับความพึงพอใจสูงสุดคือ มีจิตอาสา อดทน และเสียสละในการทำงาน ($\bar{X} = 4.88$, S.D. = 0.80) รองลงมาคือ ประพฤติ และปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี แก่ผู้เรียน ($\bar{X} = 4.58$, S.D. = 0.72) รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.74) ใช้กิริยาวาจาสุภาพ และเหมาะสมกับกาลเทศะ ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.76) แต่งกายสุภาพเรียบร้อย และเหมาะสมกับความเป็นครู ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.84) มีไหวพริบและแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.82) มีความกระตือรือร้น และใฝ่เรียนรู้ ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.82) และควบคุมอารมณ์และแสดงออกอย่างมีวุฒิภาวะ ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.50) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

จากผลการศึกษาเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้บริหารโรงเรียนและครูพี่เลี้ยงที่มีต่อนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ชั้นปีที่ 4 สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์และการพัฒนามนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ พบข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่สำคัญ ได้แก่ นักศึกษาควรมีคุณวุฒิ หรือทักษะทางด้านลูกเสือเพื่อเสริมสร้างความพร้อมในด้านกิจกรรมนอกห้องเรียน ควรมีการส่งนักศึกษาฝึกประสบการณ์ในทุกภาคการศึกษาเพื่อเพิ่มโอกาสในการเรียนรู้และพัฒนาทักษะอย่างต่อเนื่อง การเพิ่มทักษะทางสังคมให้นักศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ และควรเน้นการฝึกฝนภาวะผู้นำเพิ่มเติมเพื่อให้นักศึกษามีความสามารถ ในการบริหารจัดการและ เป็นแบบอย่างที่ดีในสถานศึกษา ข้อเสนอแนะเหล่านี้สะท้อนถึงความต้องการพัฒนาศักยภาพนักศึกษาในหลายมิติเพื่อให้การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมีประสิทธิภาพและตอบโจทย์ความต้องการของสถานศึกษาได้อย่างแท้จริง

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาความพึงพอใจของผู้บริหารโรงเรียนและครูพี่เลี้ยงที่มีต่อนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ชั้นปีที่ 4 สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์และการพัฒนามนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1.ความพึงพอใจของผู้บริหารโรงเรียนและครูพี่เลี้ยงที่มีต่อนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ชั้นปีที่ 4 สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์และการพัฒนามนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 41–50 ปี มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท และส่วนใหญ่ดำรงตำแหน่งครูพี่เลี้ยง รองลงมาคือ ผู้บริหารโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูพี่เลี้ยงมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะด้านบุคลิกภาพ การทำงานร่วมกับผู้อื่น และการจัดการเรียนการสอน ซึ่งสะท้อนถึงศักยภาพและความพร้อมในการปรับตัวสู่สภาพแวดล้อมโรงเรียน ผลการวิจัยสอดคล้องกับแนวคิดของ Herzberg, Mausner และ Snyderman (1959) ที่ระบุว่า ปัจจัยจูงใจ เช่น ความสำเร็จในงาน ความรับผิดชอบ

และความก้าวหน้าในงานส่งผลต่อความพึงพอใจของบุคคล ดังนั้น แสดงให้เห็นว่าการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เป็นกระบวนการสำคัญในการเตรียมความพร้อมนักศึกษาสู่การเป็นครูมืออาชีพ

1.1 ด้านบุคลิกภาพ พบว่า มีความพึงพอใจในระดับมาก และมีระดับความพึงพอใจมากที่สุดจากการประเมินของผู้บริหารโรงเรียนและครูพี่เลี้ยง ซึ่งสะท้อนถึงความพร้อมในการเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน ผลการวิจัยสอดคล้องกับแนวคิดของ Maslow (1970) ที่ระบุว่าความต้องการการยอมรับ (Esteem Needs) เป็นแรงจูงใจสำคัญในการพัฒนาตนเอง ส่งผลต่อพฤติกรรมและคุณภาพการปฏิบัติงาน นักศึกษาที่มีบุคลิกภาพเหมาะสมจะได้รับการยอมรับในองค์กร ซึ่งจะช่วยส่งเสริมพฤติกรรมที่พึงประสงค์และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุรศักดิ์ นาถวิล (2544) และอดิศา เบญจรัตน์นันท์ (2560) พบว่า บุคลิกภาพที่เหมาะสมจะได้รับการยอมรับจากครูพี่เลี้ยงและผู้บริหาร ส่งผลให้เกิดความมั่นใจในตนเองและแรงจูงใจในการพัฒนาตนเอง มีภาพลักษณ์ความเป็นมืออาชีพที่ได้รับการยอมรับและเคารพในสถานศึกษาอย่างกว้างขวาง สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ภควัด หม้อศรีใจ และคณะ (2567) ระบุว่า ครูพี่เลี้ยงให้ความสำคัญกับบุคลิกภาพโดยเฉพาะความมีระเบียบวินัย ความเป็นผู้ใหญ่ และการวางตัวเหมาะสม ซึ่งช่วยสร้างความเชื่อมั่นและความไว้วางใจ ในการทำงานร่วมกัน บุคลิกภาพที่เหมาะสมไม่เพียงเสริมความมั่นใจในตนเองแต่ยังช่วยพัฒนาความสัมพันธ์เชิงวิชาชีพและเพิ่มประสิทธิภาพในการสื่อสาร การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า นอกจากนี้ผลการศึกษาของ ปริญญา บัญญัติ และระพีพร โพธิ์ศรี (2564) ที่กล่าวถึงความสำคัญของการเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งด้านกายภาพและจิตใจซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของวิชาชีพครู ดังนั้นบุคลิกภาพที่เหมาะสมจะเสริมสร้างความมั่นใจในตนเองและเป็นแรงขับเคลื่อนให้เกิดการพัฒนาและรักษามาตรฐานในด้านต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง และช่วยเพิ่มแรงจูงใจในการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบอย่างเต็มกำลังความสามารถ และเสริมสร้างภาพลักษณ์และคุณค่าในตนเองของนักศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการสื่อสาร การวางตัว การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ตลอดจนความน่าเชื่อถือในบทบาทของครูฝึกสอน

1.2 ด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่น พบว่า มีความพึงพอใจในระดับมาก โดยนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสามารถประสานงานกับครูและบุคลากรในโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ แสดงออกถึงความมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี การสื่อสารที่เหมาะสม ตลอดจนการเปิดใจรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้อื่น การมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีถือเป็นองค์ประกอบที่ส่งเสริมแรงจูงใจในงาน และแสดงให้เห็นว่านักศึกษามักรักษาความสัมพันธ์ในเชิงวิชาชีพได้ดี สอดคล้องกับทฤษฎีของ Aday & Andersen (1978) ที่เน้น “ความพึงพอใจต่ออรรถาธิบายและความสนใจของผู้ให้บริการ” นักศึกษาฝึกสอนที่สามารถสร้างความสัมพันธ์ที่ดีย่อมส่งผลให้ครูพี่เลี้ยงและผู้บริหารเกิดความไว้วางใจและความพึงพอใจในตัวบุคลากรในอนาคต รวมถึงสอดคล้องกับการศึกษาของ ภควัด หม้อศรีใจ และคณะ (2567) ที่พบว่า ความพึงพอใจต่อนักศึกษามีความโดดเด่นในด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่น ซึ่งเน้นให้เห็นถึงความสามารถในการสื่อสาร การปรับตัว และการประสานงานกับครูในโรงเรียน ขณะที่

การศึกษาของ ชนิตา ไกรเพชร และคณะ (2568) ชี้ให้เห็นว่า นักศึกษาที่มีทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น มักได้รับมอบหมายงานที่มีความสำคัญมากขึ้น และได้รับการยอมรับอย่างรวดเร็วในหมู่คณะครูและนักเรียน แสดงให้เห็นว่าทักษะด้านนี้มีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อภาพลักษณ์และโอกาสในการเรียนรู้ของนักศึกษา

1.3 ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน พบว่า มีความพึงพอใจในระดับมาก โดยข้อที่ได้รับความพึงพอใจสูงสุดคือ จัดการเรียนการสอนตรงตามวัตถุประสงค์และแผนการสอน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ดารณี นวพันธุ์ (2558) ที่พบว่า ครูที่เลี้ยงมีความพึงพอใจสูงต่อความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรรัตน์ อักษรกาญจน์ และคณะ (2564) ที่ระบุว่า ครูที่เลี้ยงมีความพึงพอใจด้านสมรรถภาพการสอนอยู่ในระดับมาก เนื่องจากสมรรถภาพการสอนมีความจำเป็นต่อการปฏิบัติงานและการจัดการเรียนการสอนในหน้าที่ครูของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู และสามารถเห็นได้ถึงความรู้ ทักษะ ทักษะคิด ความเชื่อ และอุปนิสัยในการทำงาน รวมถึงสอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตติยา ฤทธิภักดี และคณะ (2568) ที่พบว่า ความพึงพอใจของครูที่เลี้ยงที่มีต่อนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพฯ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยนักศึกษามีความโดดเด่นด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนมากที่สุด ดังนั้น ความสามารถในการกระบวนการจัดการเรียนการสอนของนักศึกษาสะท้อนให้เห็นถึงความสามารถในการวางแผนและดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางอย่างมีประสิทธิภาพ การใช้สื่อการสอนที่หลากหลาย การประเมินผลที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และการสร้างบรรยากาศในห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ล้วนเป็นทักษะสำคัญที่นักศึกษาควรพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อเตรียมความพร้อมในการเป็นครูที่มีคุณภาพที่สามารถตอบสนองความต้องการการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

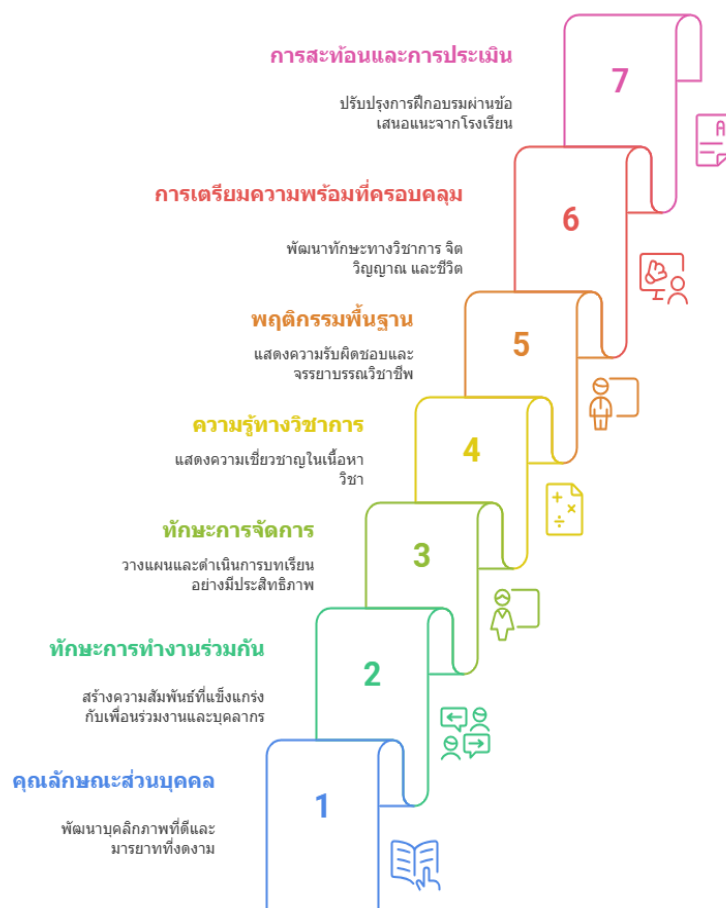
1.4 ด้านความรู้ พบว่า มีความพึงพอใจในระดับมาก โดยเฉพาะความรู้ในเนื้อหาวิชาสังคมศึกษาที่นักศึกษาสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสะท้อนถึงการมีความรู้ความเข้าใจ การเตรียมความพร้อมที่เข้มแข็งของคณะครุศาสตร์และการพัฒนามนุษย์ทั้งในส่วนของหลักสูตรพื้นฐาน กิจกรรมเสริมหลักสูตร และระบบการนิเทศที่มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับการศึกษาของ ศิริณา วาจาสัตย์ และพระมหาเกรียงไกร ฐิตวิโร (2567) ที่พบว่า ทักษะคิดของครูที่เลี้ยงที่มีต่อคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูฯ อยู่ในระดับมาก โดยให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษา ขณะที่ สุรรัตน์ อักษรกาญจน์ และคณะ (2564) ระบุว่า นักศึกษาที่มีความรู้รอบด้านทั้งทางวิชาชีพครูและวิชาเอกมักสามารถบูรณาการองค์ความรู้เหล่านั้นให้เข้ากับการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ลึกซึ้ง ดังนั้น ความสามารถในการเลือกเนื้อหาที่เหมาะสม ออกแบบสื่อการสอนได้ตรงจุดประสงค์ และเชื่อมโยงความรู้กับบริบทท้องถิ่นหรือสถานการณ์ปัจจุบัน ถือเป็นจุดแข็งที่ทำให้นักศึกษาสามารถถ่ายทอดความรู้ให้ผู้เรียนเข้าใจและนำไปใช้ในชีวิตจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.5 ด้านพฤติกรรม แม้ด้านพฤติกรรมจะได้รับการประเมินในระดับต่ำสุดเมื่อเทียบกับด้านอื่น ๆ แต่ความพึงพอใจยังอยู่ในระดับมาก ซึ่งอาจสะท้อนถึงความต้องการการพัฒนาด้านภาวะผู้นำ ความกล้าแสดงออก และทักษะการตัดสินใจ โดยผลการศึกษาของ นิภาพรณ เจนสันติกุล (2564) เสนอแนะว่า สถาบันผลิตครูควรออกแบบกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้แสดงบทบาทผู้นำ และตัดสินใจในสถานการณ์จริง สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิทยา วิสูตรเรืองเดช (2563) ที่ระบุว่า ควรพัฒนานักศึกษาอย่างรอบด้าน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ลัดดาวัลย์ คงสมบูรณ์ (2567) ที่พบว่า ครูที่เลี้ยงให้ความสำคัญในด้านการปฏิบัติตนและจรรยาบรรณในวิชาชีพครู การพัฒนาด้านพฤติกรรม จึงควรเป็นความร่วมมือระหว่างสถาบันผลิตครูและสถานศึกษา โดยมุ่งเน้นการสร้างครูที่มีทั้งจรรยาบรรณและภาวะผู้นำเพื่อเตรียมความพร้อมสู่การเป็นครูมืออาชีพอย่างแท้จริง

2. ข้อเสนอแนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูที่เลี้ยง พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูที่เลี้ยงได้เสนอแนะแนวทางการพัฒนานักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูอย่างเป็นระบบ โดยเน้นการปรับปรุงหลักสูตรให้ครอบคลุมทั้งด้านวิชาการและทักษะวิชาชีพอย่างสมดุล ข้อเสนอสำคัญประกอบด้วย การขยายระยะเวลาการฝึกปฏิบัติให้ครบทั้งสองภาคเรียนเพื่อเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้เรียนรู้บริบทโรงเรียนอย่างลึกซึ้ง และการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เช่น การเป็นผู้นำกลุ่มและการทำงานร่วมกัน การร่วมวางแผนกิจกรรมโรงเรียน ซึ่งจะช่วยพัฒนาทักษะภาวะผู้นำและการทำงานเป็นทีม แนวทางเหล่านี้สอดคล้องกับทฤษฎี “กฎแห่งผลที่พึงพอใจ” ของ Thorndike (อ้างถึงใน ทิศนา ขัมมณี, 2554) ที่เน้นความสำคัญของการสร้างประสบการณ์เชิงบวกในการเรียนรู้ ขณะทำงานวิจัยของ ชนิตา ไกรเพชร และคณะ (2568) เสริมว่าควรพัฒนาครูยุคใหม่ให้มีความพร้อมทั้งด้านวิชาการและทักษะสังคม เพื่อรับมือกับความเปลี่ยนแปลงของระบบการศึกษา การศึกษานี้ชี้ให้เห็นว่านักศึกษาสาขาสังคมศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิมีศักยภาพในการเป็นครูมืออาชีพ โดยเฉพาะด้านบุคลิกภาพและการจัด การเรียนการสอน แต่ยังคงพัฒนาเพิ่มเติมในด้านภาวะผู้นำ การตัดสินใจ และการจัดการความเครียด ดังนั้น สถาบันผลิตครูควรออกแบบระบบนิเทศที่เข้มข้น พร้อมทั้งติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างครูมืออาชีพที่พร้อมทั้งความรู้ ทักษะ และจิตวิญญาณความเป็นครูอย่างแท้จริง

องค์ความรู้จากการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การศึกษาความพึงพอใจของผู้บริหารโรงเรียนและครูพี่เลี้ยงที่มีต่อนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ชั้นปีที่ 4 สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์และการพัฒนามนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ผู้วิจัยสามารถสรุปเป็นองค์ความรู้ดังแสดงในภาพที่ 1

Made with Napkin

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

1) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ประกอบด้วย บุคลิกภาพที่ดี ความมีวุฒิภาวะ และความเป็นมืออาชีพที่สะท้อนถึงความเหมาะสมต่อบทบาทครูในอนาคต

2) ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้นักศึกษาได้รับการยอมรับจากครูและบุคลากรในโรงเรียน โดยเฉพาะทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ การประสานงาน และการสื่อสารอย่างมืออาชีพ ซึ่งช่วยสร้างความไว้วางใจและโอกาสในการเรียนรู้งานจริงได้มากขึ้น

3) ทักษะการจัดการเรียนการสอนเป็นสิ่งที่สถานศึกษาคาดหวังอย่างสูง นักศึกษาควรวางแผนการสอนอย่างเป็นระบบ ใช้สื่อการสอนที่หลากหลาย และจัดกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางควบคู่กับการส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ เพื่อสร้างประสบการณ์เรียนรู้ที่มีคุณภาพ

4) ความรู้ทางวิชาการที่ลึกซึ้งและสามารถประยุกต์ใช้กับสถานการณ์จริงในห้องเรียนได้ จะช่วยให้นักศึกษาสามารถถ่ายทอดเนื้อหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงความเข้าใจในหลักสูตร และแนวทางการสอนสมัยใหม่ที่เอื้อต่อการปรับตัวเข้ากับบริบทของโรงเรียน

5) พฤติกรรมพื้นฐาน เช่น ความรับผิดชอบ และการมีจรรยาบรรณวิชาชีพเป็นรากฐานที่สะท้อนถึงภาพลักษณ์ความเป็นครู ซึ่งแม้จะเป็นจุดที่ต้องพัฒนาเพิ่มเติม แต่ก็สามารถส่งเสริมผ่านกิจกรรมที่สร้างความกล้าแสดงออก ภาวะผู้นำ และความมั่นใจในตนเอง

6) การเตรียมความพร้อมนักศึกษาควรครอบคลุมทั้งด้านวิชาการ จิตวิญญาณ และทักษะชีวิต โดยเฉพาะการเข้าร่วมกิจกรรมนอกห้องเรียนซึ่งมีบทบาทในการหล่อหลอมเจตคติและความเป็นผู้นำ

7) การพัฒนาหลักสูตรฝึกประสบการณ์ควรเน้นการประเมินผลจากสถานศึกษาร่วมฝึก และเปิดโอกาสให้ครูพี่เลี้ยงและผู้บริหารมีส่วนร่วมในการสะท้อนผล เพื่อยกระดับการฝึกสอนให้เป็นเครื่องมือพัฒนาครูยุคใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1) ส่งเสริมให้นักศึกษาเตรียมความพร้อมทั้งด้านวิชาการ ทักษะวิชาชีพ และจิตวิญญาณ ความเป็นครู โดยเฉพาะทักษะเชิงพฤติกรรมที่ส่งผลต่อภาพลักษณ์และประสิทธิภาพในการทำงานจริง

2) สื่อสารและประสานความร่วมมือกับเครือข่ายโรงเรียนฝึกประสบการณ์อย่างต่อเนื่อง เพื่อรับฟังข้อเสนอแนะและปรับปรุงรูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพให้เหมาะสม

3) จัดกิจกรรมเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพ เช่น อบรมจิตวิทยาเด็ก การเรียนรู้เชิงรุก การสื่อสารและควบคุมชั้นเรียน และกิจกรรมเสริมภายนอกห้องเรียนเพื่อพัฒนาศักยภาพและช่วยให้นักศึกษาปรับตัวได้ดี

4) มีระบบประเมินผลที่ครอบคลุมความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะ โดยใช้ข้อมูลจากครูพี่เลี้ยง ผู้บริหารโรงเรียน และนักเรียนร่วมกัน เพื่อสะท้อนผลรอบด้านและใช้พัฒนานักศึกษาในรุ่นถัดไปอย่างเป็นระบบ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) ศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของบัณฑิตสาขาสังคมศึกษาเพื่อกำหนดมาตรฐานผลลัพธ์และวางแผนการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความต้องการสถานศึกษา

2) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้บริหารและครูพี่เลี้ยงต่อการฝึกประสบการณ์ โดยเน้นความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพ ทักษะสื่อสาร การปฏิบัติงาน และจิตวิญญาณความเป็นครู

3) ศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการฝึกประสบการณ์โดยเปรียบเทียบบทบาทของนักศึกษาและผู้บริหารกับครูพี่เลี้ยง เพื่อวิเคราะห์และปรับปรุงระบบนิเทศและสนับสนุนให้ดียิ่งขึ้น

4) ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาฝึกงานในมุมมองสถานศึกษา เพื่อพัฒนาทักษะและสมรรถนะให้สอดคล้องกับตลาดแรงงานและวิชาชีพครูยุคใหม่

5) ประเมินและวิเคราะห์หลักสูตรทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ เพื่อปรับปรุงเนื้อหาและแนวทางฝึกประสบการณ์ให้ทันสมัย ยืดหยุ่น และตอบสนองความคาดหวังของสถานศึกษาและผู้เรียนในอนาคต

บรรณานุกรม

กฎกระทรวง มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565. (2565, 31 มีนาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 139 ตอนที่ 20 ก. หน้า 28-31.

กิตติยา ฤทธิภักดี, อุไร หมัดหมุด และสุนิสา สะแหละ. (2568). การศึกษาความพึงพอใจของครูพี่เลี้ยงที่มีต่อคุณภาพของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย วิทยาลัยชุมชนสตูล. *วารสารสังคมพันศาสตร์*, 8(2), 53-65.

ชนิตา ไกรเพชร, ศิริพร รุ่งเรือง และชยกร ปวรทวีสุข. (2568). การศึกษาความพึงพอใจของสถานศึกษาสำหรับการปฏิบัติการสอนที่มีต่อคุณภาพของนักศึกษาปฏิบัติการสอนรายวิชาปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 4 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตสมุทรสาคร. *วารสารศาสตร์การศึกษาและการพัฒนามนุษย์*, 9(1), 86-101.

ดารณี นวพันธุ์. (2558). ความพึงพอใจของผู้บริหารโรงเรียนและครูพี่เลี้ยงที่มีต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาพลศึกษา หลักสูตร 5 ปี มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ปีการศึกษา 2556. *วารสารวิจัยรำไพพรรณี*, 9(2), 114-120.

ทิตนา แวมมณี. (2554). *ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. (พิมพ์ครั้งที่ 14). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นิภาพรรณ เจนสันติกุล. (2564). การฝึกประสบการณ์วิชาชีพทางรัฐประศาสนศาสตร์: สภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนานักศึกษาชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม. *วารสารสหวิทยาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 4(1), 123-134.

บุญชม ศรีสะอาด. (2556). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

ประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา เรื่อง รายละเอียดผลลัพธ์การเรียนรู้ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565. (2565, กันยายน 9). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 139 ตอนพิเศษ 212 ง. หน้า 35-36.

ประกาศคุรุสภา เรื่อง การรับรองปริญญาและประกาศนียบัตรทางการศึกษาตามมาตรฐานวิชาชีพเพื่อการประกอบวิชาชีพ พ.ศ. 2567. (2567, กุมภาพันธ์ 6). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 141 ตอนพิเศษ 35 ง. หน้า 15-19.

- ปริญญา บัญญัติ และระพีพร โพธิ์ศรี. (2564). การสร้างแบบวัดจิตวิญญาณความเป็นครู
สำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์โดยใช้มาตรวัดเจตคติ
แบบนัยจำแนก. *วารสารบัณฑิตศึกษาปริทรรศน์ มจร วิทยาเขตแพร่*, 7(2), 19-32.
- ภควัต หม้อศรีใจ, เกวลิน ขจรรัตนวัฒน์ และรวีศ ทะแสนเทพ. (2567). การศึกษาความพึงพอใจของ
ครูพี่เลี้ยงที่มีต่อคุณภาพของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู วิทยาลัยนาฏศิลป์.
วารสารวิทย์พัฒนศิลป์ บัณฑิตศึกษา, 4(1), 31-47.
- ลัดดาวัลย์ คงสมบูรณ์. (2567). การศึกษาความคิดเห็นของครูพี่เลี้ยงที่มีต่อนักศึกษาฝึกประสบการณ์
วิชาชีพครูคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัย
กรุงเทพธนบุรี*, 13(1), 160-175.
- วิทยา วิสูตรเรืองเดช. (2563). ศึกษาการศึกษาความพึงพอใจของครูพี่เลี้ยงในสถานศึกษาที่มีต่อนิสิต
ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
วารสารครุศาสตร์สาร, 11(1), 176-184.
- ศิรินา วาจาสัตย์ และพระมหาเกรียงไกร ฐิตวิโร. (2567). ทศนคติครูพี่เลี้ยงที่มีต่อคุณลักษณะ
นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
วารสารมณีเชษฐาราม วัดจอมมณี, 7(6), 852-866.
- สุรศักดิ์ นาถวิล. (2544). ความพึงพอใจของผู้ใช้ยานพาหนะต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่
ตำรวจจราจร สถานีตำรวจ อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม.
วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันราชภัฏมหาสารคาม.
- สุรรัตน์ อักษรกาญจน์, ธนาศักดิ์ ฌิมอ่อน และวิชญ์ ท่าปาน. (2564). การศึกษาความพึงพอใจของ
ครูพี่เลี้ยงที่มีต่อนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
สุราษฎร์ธานี. *วารสารราชภัฏสุราษฎร์ธานี*, 8(1), 228-255.
- อดิศา เบญจรัตน์นนท์. (2560). ความพึงพอใจของสถานประกอบการต่อนักศึกษาฝึกงานสาขาวิชา
ภาษาอังกฤษคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
วารสารวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 28(2), 184-194.
- อรสา ภาววิมล. (2559). *แผนอุดมศึกษา ระยะยาว 15 ปี พ.ศ. 2560-2574*. กรุงเทพฯ:
สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.
- Aday, L.N., & Andersen, R. (1978). *Theoretical and Methodological Issues in
Sociological Studies of Consumer Satisfaction with Medical Care*. Social
Science and Medicine.
- Herzberg, F., Mausner, B. and Snyderman, B. (1959). *The Motivation to Work*.
2nd Edition, John Wiley & Sons Inc., New York, 20, 141-147.